

TİAZ/2021 SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye İş Ahlakı Zirvesi (TİAZ/2021), İGİAD (Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği) tarafından “Zor Zamanda İş Ahlakının Önemi” temasıyla 13 Kasım 2021 tarihinde Grand Cevahir otelde gerçekleştirildi. Eş zamanlı olarak dijital ortamlarda da takip edilen altıncı Türkiye İş Ahlakı Zirvesi, zirvenin teması bağlamında zor zamanda iş ahlakına ilişkin örneklerin sahipleri tarafından dile getirildiği anlamlı konuşmalarla ilgiyle izlenen bir etkinlik oldu. Alanında yetkin kıymetli konukların katılım ve katkılarıyla gerçekleştirilen zirve programının tamamı <https://youtu.be/gQhfgkx4bT4> adresinden izlenebilir.

TİAZ/2021 programında ele alınan konular bağlamında aşağıdaki hususların önemle vurgulanması gerektiği düşünülmektedir:

Zor zamanlarda iş ahlakının artan önemine binaen;

1. Krizler ve içinden geçtiğimiz küresel ölçekte etkilerini hissetmeye devam eden salgın gibi ortamlarda, daha fazla kazanç elde etme, kişisel menfaatler adına kimilerinin zor durumundan kendi menfaatlerine uygun hareket etme gibi eğilimlerin artabildiği gözlenmektedir.
2. Kişisel menfaatler adına zor duruma düşenleri yok sayma, ticari teamülleri göz ardı etme ve ne pahasına olursa olsun fırsatını bulmuşken daha fazla kazanma eğilimlerinin “piyasa zaten böyle”, “ben ya da biz yapmasak başkaları yapıyor ve onlar kazanacak”, “başka türlü rekabet edemeyiz, ayakta kalamayız” benzeri zor zamanlarda kendi menfaatini haklılaştırma gerekçeleri üretilebildiği de gözlenmektedir.
3. Zirvedeki konuşmalardan hareketle, zor zamanda iş ahlakının olumsuzluklarının neye mal olabileceği yanında zor zamandaki iyi iş ahlakı örneklerinin nasıl somut ve değerli katkılar sağladığı da açıkça anlaşılmıştır.
4. Zirve konuklarının örnek uygulama ve davranışlarından hareketle, toplumsal değerlerimizden paylaşma, dayanışma ve zorluklar karşısında bireysel menfaatler yerine toplumun menfaatlerinin gözetilebildiği ve dolayısıyla toplum olarak iş ahlakı bakımından önemli ve anlamlı potansiyele sahip olduğumuzun görülmesi, tüm katılımcıları mutlu etmiştir.
5. Zirvede gündeme getirilen iyi örnekler ve bunlara benzer çok sayıda olumlu örnek sayesinde iş kaybı, gelir eşitsizliği ve ödemelerin dengelenbilmesi bakımından, birey, işletme ve ekonomi düzeyinde anlamlı katkıların sağlanabildiğini de rahatlıkla söylememiz mümkündür.
6. Tüm bu hususlar dikkate alındığında, zor zamanlarda ortaya konan fırsatçı çabalar karşısında toplumsal ve kültürel anlamda bizi güçlü kılan önemli değerlerin harekete geçmiş olması, iş ahlakının anlamlı bir toplumsal zemininin olduğu da bu zirvede görülmüştür.

Zorluklar ve Yeni Risk Alanları

1. Küresel ölçekte tedarik bağımlılığının ortaya çıkarmış olduğu ticari risklerin iş ahlakı bakımından olumsuz uygulamalarla birleştiğinde ortaya çıkabilen problemlerin etki alanının ne denli büyük olabileceği salgın sürecinde daha açıkça görülebilir hale gelmiştir.
2. Hemen her ülke “önce can sonra canan” deyişine uygun şekilde kendi vatandaşlarının tedarik emniyetini, bir diğer ifadeyle stratejik konuma gelen çok sayıda mal ve hizmetin arz güvenliğini sağlama çabasına haklı olarak girmiştir.
3. Bu tür çabaların sonucunda eşitsizliklerin sadece ekonomik ve gelir boyutuyla sınırlı kalmadığı, sağlık hizmetleri, ilaç ve aşıya erişim konusunda da yaşandığı net olarak görülmüştür. Bu husus sadece gelişmişlik düzeyine göre ülkeler arasında değil aynı ülke içinde dahi vatandaşlar arasında da pek çok mal ve hizmete erişim açısından dengesizliklerin daha görünür olmasına yol açmıştır.
4. Dürüst ve düzgün çalışan çok sayıdaki girişimci ve işletmeler, iş ahlakını göz ardı eden eylemler sebebiyle dezavantajlı konuma düşebilmiştir. Bu durum da aslında, ahlaki iyilerin ahlaki kötüler karşısında korunaklı hale gelebilmeleri için kendi kişisel çabaları yanında hukuk normları ve bu normların dirayetli ve düzgün bir biçimde uygulanabilmesinin önemini de göz önüne sermektedir.

Birey, Şirket ve Kamu Düzeyindeki Sorumluluklar ve Yapılması Gerekenler

1. Zor zamanları farklı dönemlerde yaşamış ya da yaşanmış tecrübeleri bilen girişimcilerin işletmelerini zor zamanlara daha dayanıklı hale getirme çabalarını, kolay çalışılabilen dönemlere de yaymaları ve hazırlıklı olmalarının daha dayanıklı hale gelmeleri için elzem olduğu kaçınılmaz bir yönetim tercihi haline getirilmesi gerektiği açıktır.
2. Zor zamanda genelde ahlaki ve özelde iş ahlakı değerlerinde muhtemel göz ardı etmelerin önüne geçilebilmesi bakımından rahat dönemlerde de ahlaki farkındalıkların artırılması ve bu bağlamda, hemen her sektördeki iş teamüllerinin iş ahlakı değerleri çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç olduğu açıktır.
3. Bu bağlamda iş ahlakı değerlerini destekleme açısından hukuk normlarının önemi ve yasaların uygulanmasındaki aksamaların neye mal olabileceği konularının da girişimci, çalışan, işletme, kamu otoritesi ve toplum düzeyinde ayrı ayrı çalışılması elzemdir.

Türkiye İş Ahlakı/2021 zirvesinin bu değerlendirmeler bağlamında başta iş dünyası olmak üzere, konuya ilişkin araştırma yapacak olan akademisyenlere de önemli çıkarımlar sağlayacağını düşünüyor, zirve sonuçlarının hayra vesile olmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Ömer TORLAK

Zirve Düzenleme Kurulu Başkanı

Ayhan KARAHAN

İGİAD Başkanı